

ACC. N:R M. 16045: 1-5.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Ketty Lönnberg, Malmö*
Härad: _____ Berättare: *Max Erik Ohlsson*
Socken: *Malmö stad* Berättarens yrke: *konstruktör*
Uppteckningsår: *1962* Född år *1902* i *Malmö*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Stadstraditioner fr. Malmö. s. 1-5.

Skriv endast på denna sida.

Det var fiskarbefolkning kring Jakob Nilsgatan och Västergatan. I kvarteret Mullvaden låg småhus med gemensam gård. Det ena huset saknade utgång. Det hade genomgång genom det andra huset, vilket gav upphov till många tvister. I huset bodde en gammal knekt som alltid grät då han fick höra talas om Karl XV och som hade loppor. Där fanns gamla korsvirkeshus kvar på Hospitalsgatan. Inne på gårdarna bakom Kalendegatan fångade vi råttor genom att fiska dem med ost på löjkrokar. Vi fiskade också ulk i kanalen. Gamla stan gick fram till nuvarande turbinen. Därutänför låg stans ängar. Till Mariedalsgården som låg vid nuvarande Per Wickenbergsgatan hörde ängar. Rönneholm är byggt på lyckor. Från Triangeln, förbi magistratsvillorna, till Rönneholm gick malmöbornas promenadväg när de skulle promenera till landet. En av de mest kända malmöborna var skomakare Lindgren som bodde i Gapet. Han ville inte gå med i fackföreningen. Han sydde officerarnas stövlar. Han blev blockerad både i Sverige och Danmark. Men Herslow på Sydsvenskan gjorde en insamling till honom, men Lindgren tog ej emot den. Jag tar inte emot allmosor men jag kan halvsula dina skor, sade han. Han var mycket yrkesstolt och han svalt hellre än han vek från sina åsikter. Det fanns en underjordisk gång. Den skulle gå från fängelset (nuvarande fängelse ~~xxxx~~ museet) till S:t Petri kyrka eller till klostret som dom sa hade legat på Västergatan eller till Tunneln eller till automaten på Baltzargatan för att fångarna skulle få mat. I själva vecklet gick den bara till kanalen och det var fångarna som grävt den för att friskt vatten vid högvatten skulle strömma in i vallgraven.

Årseldar kände ej herr O till. Ej heller risning, källdrickning eller maj-sjungning. Före påsk brukade man ta in kvistar för att de skulle vara gröna till påsk. Äta eller dricka mäg i benen kände ej herr O till. Midsommar-brud och pingstbrud hade vi ej i Malmö på den tiden. Lövgubbar vet jag ej vad det är. ~~Gökotta firades mest i Folkets Park, tror jag. Man kom dit tidigt på morgnarna och åt sill och potatis. Det var mest ungdomar från söder i stan. De satt i bersåer. På Mikaelsmässan var alla dessa djävla mickelsdrängar från landet fulla efter att ha varit i kyrkan och på stadsbesök. Flickorna från landet kom till min mors frisersalong och slutade sin plats då eller började. Det var Mickel som gjorde att de slutade. På alla helgons dag gick man till kyrkogården med blommor. Till Märten hade vi inte råd med gås. Vi åt lut fisk i stället för gås som en slags för tidig julmat. Oskarsbalen firades mest i högre stånd. Vi firade den inte. Adventsljus minns jag inte. Den 6:e november var skolorna fria och då gick skolbarnen i procession till Stortorget. Där var illuminerat med gasrör och lyktor och där hölls tal. Även i skolans samlingssal hade man sammankomst och talade om Gustav II Adolf. Lucia hade vi inte alls. Lussefirande mötte jag för första gången i beredskapen. Lussekattor kom också sent. De fanns inte när jag var pojke. Det var köksbjörnarna som klädde ut sig till lucia i militären. Ibland hademan marknad på Stortorget vid Tomas. Julmarknad var vanligen vid Gustav Adolfs torg. I affärernas skyltfönster arrangerades levande ljus och rörliga motiv. Spotlights visade reklam ner på trottoären bl.a. i Käckska passagen. Alla~~

ungar skulle hjälpa till att bära julgranar. Det tjänade man ibland 25 öre på. I julgranen skulle hängas sockerkottar, hemgjorda korgar och nötter, choklad och ljus. Julkärvar satte dom ut till dom herrarna ibland.

Med julbord menar jag bord med smörgås mat - annat känner jag ej till. Kyrkan gav paket med mat och kläder till de fattiga om julen.

På julen åt vi lutfisk risgröt men aldrig skinka. Det hade vi ej råd till. Ordet julhög har jag ej hört. På julafton hade vi dans kring granen. Vi sjöng. Det var bara de närmaste som samlades på julen, främmande var ej med. På juldagen gick familjen i julotta i S:t Petri. Där var alltid fullt med folk så att somliga fick stå.

Vi barn fick våra julklappar inslängda genom ett fönster. Min moster lånade bjällror av en slaktare och hon klingade med dom utanför fönstret som stod öppet och min far kastade in paketen. Ibland hängde far också upp strumpor vid sänggavlarna hos oss barn. Dessa strumpor hade min far köpt i England och de fylldes med gott. Speciella baler firade inte vi. Men kanske rikt folk gjorde det. Staffans spjuning vet jag ej om det förekom.

Man skulle lägga grane på graven till julen.

Till nyår åt vi lutfisk och gröt. Och vi barn gick och gav min morbror lotsen en blank tiöring vardera för att han skulle få lycka under året.

Trettondagen firades ej med annat än att vi satt hemma och knäckte nötter.

På tjugondag Knut var det knutsbal på rådhuset. Vi barn gick till kamrater och kastade ut julgranen och fick äta av det goda som hängt i den. Julen blåstes ut av militärer på Stortorget den dagen.

Herr O. visste ej något om Kyndelsmäss.

På vårfrudagen gjorde man ej något särskilt. Den betraktades ej som någon märkvärdig dag eller helgdag. Väfflor åt vi ej. Om tranor på vårfrudagen har jag aldrig i livet hört berättas.

Den enda speciella mat vi åt under fastlag var fastlagsbullar som vi köpte men mandelmassan lade vi i själva. Vi hade fastlagslov från skolan. Maskerader hade man mycket under fastlagen. Men mor som var frisörska gjorde fantasi frisyrer då. De finare hade maskeradbal på Savoy. Påsken kallades dymmelsveckan och vi hade blåmåndag, vittisdag, askonsdag, skärtorsdag, långfredag, skittalördag och påsk-söndag.

På påsken åt vi färgade ägg hemma.

Små-flickor klädde klädde ut sig till påskakäringar. De lånade sin mors kjol och förkläde och sprang runt nere på gården.

Tryckta påskkort fanns men själva ritade vi inga.

Leken att slå katten ur tunnan har jag varit med en gång på Repslagare-gatan. Det satt en katt i en tunna och de slog på tunnan med käppar. Tunnan hängde i ett träd på gården. Det var ingen vanlig företeelse. Jag har bara sett det en gång i Malmö.

På långfredagen hade alla skepp i hamnen flaggorna på halv stång.

Min mor skrämde ibland oss barn med att häxorna for till Blåkulla skärtorsdags-natten.

Vi hade inte råd med några påskagille, men på påskafton var familjen samlad. Då åt vi som vanligt fast vi hade ju färgade ägg.

Valborgsmässa har börjat firas först på sistone.

Första maj

Många stadsbor gick upp tidigt och drack kaffe i Slottsparken.

Det var demonstrationståg också. Det gick till Folkets Park.

När barnen sålde majblommor fick de åka gratis på spårvagnarna.

Omkring den tiden for man till Bokskogen. Ungarna hade kransar kring huvudet när de kom tillbaka det var alldeles svart av folk. I Kungsparken spelade militärmusikkåren under Karlberg.

På Kristihimmelsfärdsdag var det för vackert väder att gå i kyrkan. Fältrittklubben började sina tävlingar då.

Vid pingst tog mor hem gröna kvistar - bok eller sådant - man kunde köpa det på torget tror jag och vid pingst for malmöborna till Bokskogen och Bökeberg. Man hade mat med sig. Man skulle ut i det gröna.

Till midsommar hade varje gård en majstång. Den dansade man kring hela natten. Man kan kalla det midsommarvaka om man vill. Man dansade polka, hambo och vals. Löv och grönt fick vi till vår majstång på - vår gård alltså - genom att knycka det i Mariedalsparken. Vi tog in gröna kvistar då också hemma. Det kallades att maja. Midsommardagen var en dagenefter dag. Då gick familjerna ut på promenad.

I stället för döpa kan man säga kristna. Dopdräkten var en enkel vit klänning. De närmaste släktingarna inbjöds. Gudfar och gudmor skulle barnet ha. De skulle ge en faddergåva åt barnet. Faddrarna var två stycken. En manlig och en kvinnlig. Genom dopet blev barnet kristet. Det var det inte innan. Nöddop gavs åt klena barn. Helst skulle det vara en präst som gjorde det.